

Verksamhetsberättelse
SLU Future Food
2022

SLU Future Food 2022

Mycket av det SLU Future Food har gjort under 2022 har färgats av omvärldshändelser. Rysslands invasion av Ukraina drabbade också det svenska lantbruket med ökade priser för insatsvaror, ökade produktionskostnader och sämre lönsamhet. Denna påverkan för lantbruket är ett område där SLU:s kompetens kan synliggöras och göra skillnad och vi har därför publicerat och kommunicerat både rapporter, policy briefs och poddavsnitt om detta under året. EU:s nytag kring biosäkerhetslagstiftningen gav oss nya samarbeten med KSLA-projektet Växtnoden, forskare vid SLU och intressenter kring frågor om gensaxen som ett verktyg i växtförädlingen.

Annat arbete har dock varit mindre beroende av dagsaktuella händelser utan är mer ett resultat av långsiktigt arbete och nätverkande. Vi är särskilt stolta över att vi efter flera år av förberedelser har startat Interdisciplinary Academy, IDA, vid SLU. Innovationer för hållbara livsmedelssystem är ett område där vi tagit stora språng under 2022 med nya projektsamarbeten och nya konstellationer vid SLU. Genomförandet av workshopen om Food planning vid Uppsala Health Summit i oktober har bidragit till att detta område, som befinner sig i skärningspunkten mellan hållbara livsmedelssystem och hållbara städer, har växt sig starkare vid SLU.

Långsiktiga satsningar och samarbeten har lett till förädling och fördjupning av vårt arbete. SLU Future Food bidrar till *ett SLU* genom en bred involvering av kollegor över SLU:s samtliga fakulteter. Vi samverkar också brett med aktörer utanför SLU och utvecklar långsiktiga relationer. Vi sprider och delar med oss av erfarenheter, kompetens och nätverk. Vi blir allt oftare uppsökta för olika sorters möten och aktiviteter och vi känner att vi har förtroende för vårt arbete.

Vision	SLU Future Food har i enlighet med SLU:s vision en nyckelroll i utvecklingen för hållbart liv, med fokus på livsmedelssystemet			
Mål	SLU:s kompetens och metodik för mång- och tvärvetenskapliga arbetssätt utvecklas för att bättre adressera komplexa utmaningar	SLU:s verksamhet uppfattas som samhällsrelevant och genererar vetenskapligt underbyggda beslutsunderlag till olika samhällsaktörer	SLU attraherar mer forskningsmedel både nationellt och internationellt	Bidra till att SLU:s studenter och forskarstuderande tränas i mångvetenskap, syntes- och systemtänkande så att de är redo att hantera komplexa problem och bidra till att skapa hållbara livsmedelssystem i framtiden.
Aktiviteter 2022	<ul style="list-style-type: none"> • Att jobba på tvären: IDA • Samarbeten kring framtidsperspektiv • Samarbeten kring innovation för hållbara livsmedelssystem • Food planning	<ul style="list-style-type: none"> • Forskning paketerad till beslutsfattare • Inbjudna att presentera SLU och SLU:s forskning i sammanhang som letts av beslutsfattare	<ul style="list-style-type: none"> • Utlysning av såddmedel • Deltagit i projekt, t.ex. Mistra Food Futures, Sustainimal, KTH:s Blå Mat • Nätverkande	<ul style="list-style-type: none"> • Öppna webinarier • Studenter har utvecklat texter för Table • Studenter har deltagit som rapportörer vid Uppsala Health Summit

I verksamhetsberättelsen för 2022 har vi valt ut några berättelser för att beskriva utveckling som präglade 2022, och samarbeten som lett fram dit. Vi har dock gjort mycket mer än det som kommer fram i dessa berättelser. Mer detaljer men utan någon djupare förklaring finns i avsnittet ”sammanfattning av verksamheten”.

Innehåll

Berättelser från 2022 ..... sidan 3-17

Sammanfattning av verksamheten 2022 ..... sidan 18-27

Uppföljning av kommunikationskanaler 2022 ..... Bilaga 1

Årsrapport 2022 för Table ..... Bilaga 2

Årsrapport 2022 för Food & Cities ..... Bilaga 3

Att jobba på tvären

SLU:s strategi för 2021-2025 säger att SLU i ökad utsträckning ska arbeta över disciplinränserna för att kunna bidra med kunskap som kan lösa våra komplexa samhällsutmaningar. Även NJ-fakulteten uttrycker likande målsättningar i sin strategi som säger att fakulteten ska stärka förmågan att bearbeta forskningsfrågor ur ett tvär- och mångdisciplinärt perspektiv och underlätta samarbeten mellan olika institutioner inom ramen för satsningar på tvär- och mångvetenskap.

”... för att tydligare bidra till att uppnå de globala hållbarhetsmålen behöver vi öka vår förmåga att anlägga systemperspektiv och att integrera ekologiska, sociala och ekonomiska dimensioner. Genom fler och nya arbetsmetoder som stimulerar även transdisciplinära förhållningssätt ska vi fördjupa relationerna mellan dagens – och framtidens – forskningsämnen vid universitetet (SLU:s strategi 2021-2025).

Att arbeta med livsmedelssystemets komplexa hållbarhetsutmaningar och att stimulera nya samarbeten över ämnesgränserna är ett av SLU Future Foods viktigaste uppdrag och mål, och gör plattformen till ett verktyg för SLU att uppnå sina målsättningar. SLU Future Food strävar efter att ha ett brett och tvärdisciplinärt angreppssätt i de aktiviteter som genomförs, och genom de ekonomiska stöd som plattformen erbjuder. Vi diskuterar också tillsammans med SLU:s övriga framtidsplattformar hur vi kan angripa uppdraget att utveckla tvärvetenskapliga samarbeten genomför ibland gemensamma aktiviteter. SLU Future Food har arbetat mycket med att skapa mötesplatser för att underlätta mötet mellan olika discipliner och för att stimulera diskussioner och idéer kring olika teman. Vi jobbar t.ex. med interna tvärdisciplinära workshopar där forskare får bredda sina nätverk och där vi diskuterar olika möjligheter för samarbeten och aktiviteter, och vi erbjuder olika slags stöd i samband med tvärvetenskapliga ansökningsprocesser. Det har dock varit svårt att få ett kvitto på i vilken grad de olika aktiviteterna har bidragit till fördjupade tvärdisciplinära samarbeten. Under 2022 har SLU Future Food startat initiativet Interdisciplinary Academy (IDA) för att stimulera djupare tvärvetenskapliga samarbeten vid SLU. Satsningen finansieras av NJ-fakulteten och SLU Future Food. IDA är en start och ett försök där vi hoppas kunna utveckla ett framgångsrikt koncept för att stimulera djupa tvärvetenskapliga samarbeten vid SLU. Detta är något vi nyfiket har tittat på och skissat på under flera år. Inspiration till utformningen av IDA har bland annat hämtats från Pufendorfinstitutet vid Lunds universitet och [Framtidslabbet vid SLU](#). För att kunna sätta satsningen krävdes det bland annat att någon med gedigen teoretisk och praktisk kunskap att leda tvärdisciplinära forskningssamarbeten skulle kunna avsätta tid för att vägleda både de forskare som blir antagna till IDA och SLU Future Food för att utveckla IDA på bästa sätt. Bedömningen var att det skulle vara bäst om denna person inte hade sin bas på SLU.

Genom tips från våra nätverk kunde ett par lämpliga kandidater kontaktas vilket ledde till att Marie Stenseke, professor i kulturgeografi vid Göteborgs universitet och prodekan på Handelshögskolan med mångårig erfarenhet av tvärvetenskapliga sammanhang kunde rekryteras till 20 procent tjänstgöring som forskningsledare vid SLU och IDA. Marie figurerar ofta i interdisciplinära sammanhang och bidrar med redskap för tvärvetenskapliga samarbeten mellan forskare som korsar gränslandet mellan naturvetenskap och samhällsvetenskap.

”Deltagarna kommer att göra en resa och min uppgift är att lotsa dem på vägen. Min förhoppning är att de tar med sig lärdomar om processen och en praktisk kompetens i hur man jobbar tvärvetenskapligt. Och att de sprider det vidare inom nya sammanhang som de hamnar i, så att de för kunskaperna vidare.” (Marie Stenseke i nyhet på SLU:s webb)

Utlysningen till den första omgången av IDA öppnade i maj 2022 och välkomnade grupper om 5-10 forskare som är anställda vid SLU, oavsett fakultetstillhörighet eller ämnesinriktning, att inkomma med förslag på teman som består av frågeställningar kring ett vetenskapligt problemområde av komplex natur och som behöver ett tvärvetenskapligt angreppssätt för att hanteras och kanske lösas. Två TEMA-grupper med fem respektive sex forskare per grupp (elva totalt) beviljades bidrag i denna IDA:s första utlysning. Tillsammans representerar deltagarna nio institutioner, fyra fakulteter och en stor spännvidd över traditionella ämnesgränser. En urvalsgrupp bestående av mycket seniora forskare från var och en av SLU:s fyra fakulteter formade den urvalgrupp som granskade ansökningarna. De två beviljade projekten heter:

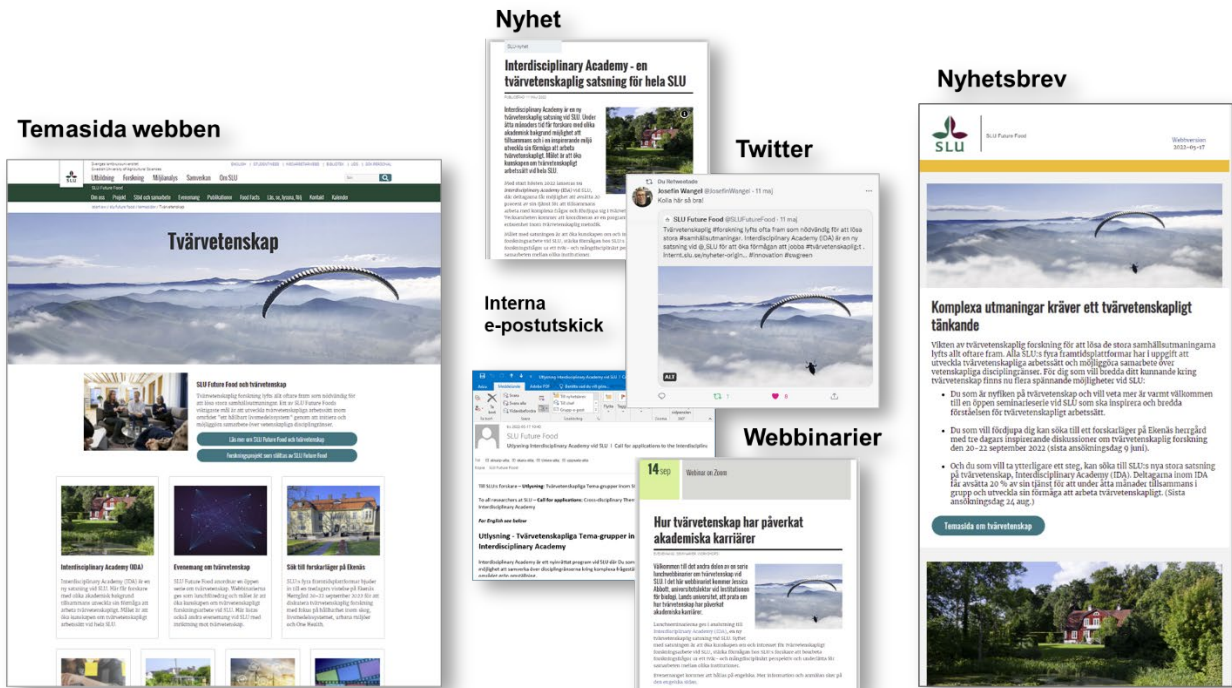
- Futures for Agriculture - An interdisciplinary exploration of the science and values underpinning academic discourses on human-nature interactions
- Multifunctional landscape transformations – turning around the trade-offs

Deltagarna får ersättning för att på 20 procent av heltid under åtta månader, från nov 2022 till juni 2023, tillsammans arbeta med komplexa frågor och fördjupa sig i tvärvetenskapliga arbetssätt. Under den perioden organiseras nio fysiska träffar i Uppsala och däremellan digitala träffar. Huset Ullbo på Campus Ultuna utgör den kreativa miljön och samlingsplatsen för deltagarna inom IDA.

Arbetet i grupperna kan mynna ut i ansökningar till större projekt eller såddmedel men behöver inte göra det. Det viktiga här är inte målet, utan vägen dit - ett tillfälle för deltagarna att utforska och utveckla sin förmåga att jobba tvärvetenskapligt utan att känna några krav på specifik prestation. Slutresultatet ska vara en ökad förståelse, kunskapsnivå och mognad hos våra forskare vad gäller tvärvetenskapliga samarbeten.

”Vi fick in fem ansökningar, vilket var bra med tanke på den korta ansökningstiden det här första året. Det visar att trots en kort förberedelseperiod kan man vid vårt universitet producera riktigt bra tvärvetenskapliga ansökningar. På olika sätt tar de alla tag i svåra hållbarhetsfrågor och flera av dem på ett sätt som är imponerande. Det är ett bevis på att SLU kan ligga långt fram i dessa frågor.” (Jan Bengtsson, professor emeritus vid institutionen för ekologi, och del i urvalsgruppen)

Arbetet innan utlysningen kunde kungöras och vid tiden efter ansökningstidens slut krävde intensivt arbete från SLU Future Foods hela stab. Det innefattade noggrann formulering av utlysningstext, redigering av webben, skrivandet av webbnyheter och nyhetsbrev, mejlutskick, förberedelse och genomförande av webinarier om tvärvetenskap och frågestunder för sökande, kommunikation med dekaner och prefekter för spridning av ansökan, sammanställning av ansökningar och sedan av bedömningarna, avstämning med NJ-fakulteten via IDA:s styrgrupp där NJ:s dekan och vice dekan med ansvar för tvärvetenskap ingår, samt kommunikation med alla sökande med feedback på ansökningarna, information om starten av IDA och administration av bidrag till de beviljade grupperna.

Spridning av information om IDA i olika kommunikationskanaler (bild från presentation till styrgruppen våren 2022).

”Hej alla, Jag hoppas att ni har sett informationen om IDA? Interdisciplinary Academy? Läs mer nedan.” (Mejl från prefekten vid institutionen för stad och land).

En särskild satsning under 2022 har varit information om tvärvetenskap vid SLU, via temasidan www.slu.se/tvarvetenskap, som till att börja med låg under SLU Future Food men senare blev gemensam för alla fyra framtidsplattformarna och lyftes upp i strukturen så att den [ligger under framtidsplattformarnas gemensamma ingång](#). Sidan, som blev klar under våren, hade 2595 (sv) respektive 704 (en) visningar under 2022.

En annan satsning för att stimulera djupare tvärvetenskapliga dialoger vid SLU var ett initiativ från SLU Future One Health som med stöd från SLU:s övriga framtidsplattformar arrangerade ett forskarläger på Ekenäs gård strax utanför Flen i Sörmland. Seniora såväl som juniora SLU-forskare bjöds in för tre dagars diskussioner kring interdisciplinär forskning. I fokus stod miljö och hållbarhet i kombination med skogen, maten, hälsan och de urbana landskapen. Gruppen bestod av forskare från olika institutioner och fakulteter, alla med ett intresse för att under tre dagar få chansen att delta i tvärvetenskapliga diskussioner. Planeringen av workshopdagarna och urvalet av deltagare gjordes i samarbete mellan alla framtidsplattformarna under ledning av SLU Future One Health. Urvalet av platserna gjordes utifrån ett antal kriterier, bland annat bedömdes ansökningarna baserat på vilken multi- och transdisciplinär potential de hade med syfte att skapa optimala interaktioner inom en mindre kollegial grupp. Marie Stenseke inledde första dagen med att bjuda på en inspirationsföreläsning om tvärvetenskap.

Innovation för hållbara livsmedelssystem

Många av utmaningarna med att nå de globala målen för hållbar utveckling finns inom livsmedelssystemets vilket också betyder att det är i utvecklingen av livsmedelssystemen som många av lösningarna finns. Som stöd för livsmedelssystemens transformation behövs bland annat innovationer. Även Sveriges livsmedelsstrategi lyfter innovationer som ett av de tre strategiska huvudområden där det behöver satsas mer för en hållbar och konkurrenskraftig svensk livsmedelskedja¹. Det har bland annat lett till inrättandet av Sweden Food Arena och stora satsningar från till exempel Vinnova på forskning och samverkan kring innovationer i livsmedelssystemet. Med "innovation" menas processer som omvandlar idéer till bärkraftiga produkter och lösningar som innebär allt från uppfinningar till nya marknadsmöjligheter eller att angripa samhällsutmaningar. Denna stora kraftsamling kring behovet av innovationer i livsmedelssystemet håller SLU Future Food på att utveckla både kompetens och beredskap kring. Med start 2019 två innovationsprojekt ledda av SLU Holding respektive SLU Venture Lab beviljades bidrag är SLU Future Food nu involverade i flera djupare samarbeten kring innovation i livsmedelssystemet.

I samarbete med Hanna Astner, excellent lärare, och Erik Melin² arrangerade SLU Future Food workshopen *innovation och entreprenörskap i SLU:s utbildningar* som ett inslag i SLU:s utbildningskonferens 2021. Workshopiden kom av tidigare diskussioner med lärare, främst på ekonomiområdet, och SLU Future Food i samband med ett möte med Örebro universitets "Student Impact Lab". Mötet väckte tankar på hur SLU:s campusmiljöer, enligt SLU:s strategi 2021-2025, kan användas som mötesplatser, där samverkan kring kunskapsutveckling, innovation och entreprenörskap stimuleras. Workshopen blev mycket uppskattad. Arbetet fortsätter och utvecklas organiskt i mindre grupper, primärt med ekonomiinriktning,

Under 2022 har SLU Future Food knutits in i projektet [Nordic Baltic Universities Boosting Entrepreneurial and Innovation Support Systems \(NOBALIS\)](#)³ som pågår juli 2022 till juni 2024. Projektets syfte är att stärka kapacitet för innovation och entreprenörskap hos de ingående samarbetsorganisationerna. Nobalis-projektet leds av NMBU (Norge) och Sverige (SLU och Linnéuniversitet), Estland (EMU) och Lettland (Lettlands universitet för life sciences and technology)

---

¹ Vision och mål för livsmedelsstrategin fram till 2030, <https://regeringen.se/informationsmaterial/2017/01/mal-for-livsmedelsstrategin-fram-till-2030/>

² Båda forskare vid institutionen för ekonomi, SLU

³ Ett EU-finansierat projekt med stöd från [EIT Food](#) och är en del av [EIT HEI](#).

är projektpartners. Den 26 september genomfördes ett digitalt hackaton som hade planerats av Fredrik Fernqvist, Rebecca Thörning och Sara Spendrup⁴ tillsammans med partners i Nobalis-projektet. Annsofie Wahlström, SLU Future Food och Niklas Hjelm, SLU Venture Lab deltog som talare. Grupper bestående av studenter, men också övriga anställda som forskare, arbetade med att utveckla en innovation och affärsidé inom livsmedelsområdet. Hackatonet fick 34 registrerade deltagare (fler än planerat) varav 18 kom från SLU. Efter hackatonet fick grupper som ville fortsätta processen lämna in en projektskiss, och ett antal grupper valdes sedan ut för att få delta i ett mentors- och rådgivningsprogram under hösten 2022. Genom att stödja Nobalis-projektet och delta i hackatonet, har SLU Future Food på ett tydligt och konkret sätt engagerat sig i en aktivitet med syfte att skapa ett innovativt och konkurrenskraftigt livsmedelssystem. Då studenterna i hackatonet arbetat med sina projekt utvecklar de också sin kompetens i att adressera frågor relaterat till hållbara livsmedelssystem, det vill säga det är relaterat till att finna lösningar på komplexa utmaningar. Detta är också kopplat till att SLU Future Foods mål att ”Bidra till att SLU:s studenter och forskarstuderande tränas i mångvetenskap, syntes- och systemtänkande så att de är redo att hantera komplexa problem och bidra till att skapa hållbara livsmedelssystem i framtiden”. Genom projektet har studenter från SLU kunnat gå vidare i processen och genom individuellt mentorskap och handledning från något av de nordisk-baltiska partneruniversitetens innovationskontor har de fått övning i att hantera innovations- och entreprenörskapsprocessen och de komplexa utmaningar det innebär. Det kommer inom projektiden genomföras ytterligare två hackaton - nästa planeras till september 2023. SLU Future Food bidrog, utöver att medverka i Nobalis hackaton, med att sprida nyheter inför evenemanget på hemsida och nyhetsbrev vilket sannolikt ökade deltagandet från SLU-studenter. Genom att delta i projektet har SLU Future Food syntts internationellt, och övriga deltagande universitet har visat stort intresse för vår verksamhet. SLU Future Food har tidigare benchmarkat med Krinova för lära mer om hur man genomför hackaton och programchef Annsofie Wahlström satt med i juryn för Krinova och Formas *Foodhack* 2019. I och med hackatonet i Nobalis-projektet fick vi ytterligare erfarenhet att arrangera hackaton.

På försommaren gjorde SLU Future Food ett gemensamt arbete med SLU Holding som resulterade i två ansökningar, en från SLU och en från SLU Holding, till Vinnovas *Lärinsats* i utlysningen *Ett nytt recept för matsystemet*. Utlysningen är en del av en långsiktig ansats från Vinnova för att nyckelaktörer tillsammans ska utveckla kapacitet och förutsättningar för att möta behovet av den system- och policyutveckling som möjliggör omställning av det svenska livsmedelssystemet. Ansökan av SLU Future Food beviljades med stöd från ledningen i form av vicerektor för samverkan. Annsofie Wahlström och Anna Lundhagen är nu med som deltagare i lärinsatsen som kommer att ligga till grund för nästa steg i satsningen som är en utlysning som öppnas för ansökan troligen under hösten 2023. I läroinsatsen deltar 55 organisationer inom följande fem spetsområden som har potential att verka som förändringsmotorer för matsystemet:

- Regenerativ, resilient och naturpositiv matproduktion (SLU Future Food är deltar i denna)
- Proteinskiftet
- Preventiv hälsa genom mat
- Food tech för framtidens mat
- Hållbara matvanor hos unga

Våren 2023 kommer de fem teamen arbeta med att ringa in de viktigaste utmaningarna inom varje område samt identifiera missions, mätmetoder och indikatorer till trendspaning och framsyn. Det

---

⁴ SLU, institutionen för människa och samhälle

arbetet kommer att ligga till grund för nästa steg i satsningen. Forskare vid SLU har bjudits in att bli ”hang around” till lärinsatsen. Hittills har SLU Holding, ett antal företag och ett par forskare från institutionen för ekonomi tackat ja till att medverka. En bred medverkan skulle vara mycket givande för och öka SLUs fortsatta chanser till medverkan i detta program, men erbjuder också ett mycket bra tillfälle till gemensamt internt kunskapsbyggande i en bred konstellation samt till individuell utveckling.

”Vinnova har beslutat att godkänna er ansökan som deltagande aktör för temat Regenerativt, resilient och naturpositiv matproduktion. Er ansökan som deltagande aktör bedömdes uppfylla kriterierna i hög grad och bedömdes möta mobiliserings- och lärinsatsens mål mycket väl”. (Från bedömningen av ansökan som SLU Future Food deltog i).

SLU Future Food har deltagit i en ansökan om ett förberedelseprojektet *Societal Impact Through Transformational Governance and Systems innovation (SUSTAINGOV)* till Vinnovas utlysning för förberedelseprojekt inför strategiska innovationsprogram Impact innovation 2.0. Impact Innovation ska bidra till uppbyggnad av nya aktörsdrivna och långsiktiga strategiska innovationsprogram för systemomställning. SLU Future Food har också bidragit ekonomiskt till genomförandet av ansökan. Projektets utgångspunkt är att offentlig sektor har en betydande roll för omställningen av samhället i en hållbar riktning. Det finns ett stort behov att undersöka processer i offentlig styrning, och hur det kan göras på ett mer effektivt, och mer hållbart, sätt. Vår medverkan har synliggjort SLU:s kompetenser och genom vårt deltagande har mat lyfts in i ansökan. Mat är en viktig fråga, som täcker in alla politiska nivåer, liksom många olika myndigheter och förvaltningar. Projektet har också en viss koppling till food planning.

Ansökan har beviljats (6 feb 2023) vilket innebär att SLU nu ska mobilisera för att delta i fullskaleansökan i nästa steg hösten/oktober 2023 vilket inkluderar: 1) Formulera och utveckla mission(s), 2) ta fram analyser som ska ligga till grund för en ansökan till ett framtida innovationsprogram och att 3) identifiera och engagera aktörer och samarbetsparter. Vi behöver påbörja en process att få in inspel från resten av SLU. Detta skulle kunna göras genom att ordna workshops, antingen öppna eller med utvalda personer. Samverkan med övriga aktörer i konsortiet kan möjliggöra framtida samarbetsprojekt.

Deltagare i projektet SUSTAINGOV:

- Länsstyrelsen i Västerbottens län (initiativtagare)
- Mittuniversitetet (Marielle Juhlin, projektledare)
- Södertörns högskola
- Sveriges kommuner och regioner (SKR)
- Handelshögskolan i Stockholm
- SLU (Fredrik Fernqvist, institutionen för människa och samhälle, Johanna Spångberg SLU Epok, Jens Olsson, institutionen för akvatiska resurser)
- Region Jämtland Härjedalen
- Tomelilla kommun
- Sundsvalls kommun
- Norrbottens kommuner

Ursprungligen tänkt som en förberedelse inför ett besök av Näringsdepartementet, som sedan inte blev av på grund av regeringsskiftet, kallade SLU Future Food kollegor inom SLU (Partnerskap Alnarp, SLU RådNu, forskare vid Institutionen för ekonomi) och SLU Holding till en workshop om innovationsarbete inom livsmedelssystemet den 7 oktober. Mötet sågs ändå som väldigt positivt, och det skriftliga underlag som deltagarna förberett utifrån sina expertisområden kommer nu användas som ett underlag vid fortsatt arbete och inspel till regeringskansliet vad avser uppdatering utformandet av den nya livsmedelsstrategin (Livsmedelsstrategi 2.0).

”Positivt att vi har detta möte. Det är första gången vi möts kring dessa frågor i en sådan bredd”. (Kommentar från en av deltagarna vid workshopen ”Hur stimulerar vi innovation av livsmedelssystemet” 7 oktober)

Food planning – en ny rätt på menyn

Food planning handlar om att samhällsplanera för matproduktion och matförsörjning. Ämnet har sitt ursprung i att man under första årtiondet på 2000-talet från stadsplaneringshåll började se ett behov av att inkludera livsmedelsfrågor i planeringsprocessen. När planeringen traditionellt tagit i beaktande basala behov som luft, vatten och att erbjuda skydd från elementen hade man samtidigt uteslutit alla frågor som handlar om matförsörjning⁵. Livsmedelssystemen hade i stort betraktats som en landsbygdsfråga, det vill säga något som inte har med städerna att göra. Livsmedelssystemen är dock tätt sammankopplade med olika samhällssektorer genom frågor om exempelvis folkhälsa, social rättvisa, energi, transporter och ekonomisk utveckling. Eftersom både matförsörjning och stadsplanering måste förhålla sig till utmaningar som befolkningstillväxt, klimatförändringar, säkerhetsfrågor och konkurrens om markresurser är ämnet food planning nu på frammarsch, både akademiskt och politiskt.

Food planning är alltså ett relativt nytt akademiskt ämne och ännu nyare för SLU. Ämnet ingår som en egen kurs i SLU:s mastersprogram *Food and landscapes* som är en tvärvetenskaplig utbildning som fokuserar på interaktionen mellan mat och landskap, som startade hösten 2021.

Under hösten 2021 fick ansvariga för Uppsala Health Summit (UHS) 2022 kontakt med SLU Future Food via SLU:s rektor. Ämnet för 2022 års Uppsala Health Summit skulle bli *Food Systems* och bestå både av möte i plenum och av parallella workshopar. Tre förslag på workshopprogram skickades in till UHS programkommitté via SLU Future Food och det ena av de två alternativ som valdes av kommittén handlade om food planning.

---

⁵ Kevin Morgan (2010). Feeding the City: The Challenge of Urban Food Planning. *International Planning Studies*, 14: 341-348. <https://doi.org/10.1080/13563471003642852>

Genom ämnet food planning kunde vi på ett fint sätt förena flera initiativ och nätverk inom SLU Future Food.

Workshopen var ett bra tillfälle att involvera gästprofessor [Håkan Jönsson](#), docent och universitets-lektor i etnologi vid Lunds universitet, som SLU Future Food delvis finansierar⁶. Genom Food & Cities-samarbetet har vi en länk till frågor gällande stads-planering vid SLU och koordinatör Andrew Gallagher bidrog till att vi fick kontakt med [Kevin Morgan](#) som blev inspirationstalare i workshopen. Samarbetet kring workshopen ledde till stärkta tvärvetenskapliga samarbeten inom mat- och stadområdet på SLU⁷. Fredrik Fernqvist som utgör en extraresurs till SLU Future Foods stab ingick i UHS programkommitté och koordinerade och stod för stora delar av planeringen av workshopen.

Food & Cities

är ett samarbete mellan SLU Future Food och SLU Urban Futures som undersöker de systemiska relationerna mellan livsmedelssystem och stadsutveckling och hur dessa relationer påverkar omvandlingen till hållbara samhällen. Projektet kommunicerar SLU:s befintliga forskning och syftar till att skapa nya möten mellan olika discipliner och sektorer.

Uppsala Health Summit

Den 25-26 oktober 2022 hölls Uppsala Health Summit (UHS) i Uppsala slott. Konferensen går av stapeln vartannat år och är ett samarbete mellan SLU, Uppsala universitet, Uppsala stad, Region Uppsala, Örebro universitet, LäkeMedelsverket och Statens veterinärmedicinska anstalt. SLU var delaktig i flera av workshoparna under UHS 2022.

SLU Future Food arrangerade två egna workshopar och programchef Annsofie Wahlström var moderator i ytterligare en workshop. Hon var också moderator i det öppna seminariet *Bästa maten! Handla nu för ett hållbart samhälle* som arrangerades inför UHS. SLU Future Food bidrog vidare till att placera talare i huvudprogrammet, till exempel Tara Garnett från Oxfords universitet och som är en av samarbetsparterna i [Table](#).

Workshopen om food planning hölls den 25 oktober och samlade 25 deltagare från åtta länder. Deltagarna kom från offentlig sektor, företag, intresseorganisationer och universitet. Kevin Morgan, Cardiff University och Chiara Tornaghi, Coventry University deltog som inspirationstalare. Jannie Vestergaard från Taste of Nordic Food, Danmark, var facilitator för workshopen. Två studenter från SLU:s masterprogram *Food and landscape* deltog som rapportörer och arbetade efter workshopen med att sammanställa material till postkonferens-rapporten som ska publiceras i februari 2023. SLU Future Food har bistått med medel för studenternas arbete och har därmed gett dem möjlighet att bredda sina erfarenheter och kontaktnätverk.

⁶ Håkan Jönsson är gästprofessor vid SLU, institutionen för människa och samhälle i tre år, (2021-2023)

⁷ Samarbetet involverade institutionen för landskapsplanering och förvaltning, institutionen för människa och samhälle, SLU Urban Futures och SLU Future Food.

Förberedelserna inför UHS inleddes tidig vår 2022 och omfattade planering, diskussioner i arrangörsguppen och framtagandet av en konferensrapport för konferensen. Arbetet med för-rapport och efter-rapport har medfört en ytterligare utveckling av ämnet food planning vid SLU. Genomförande och efterrapportering av workshopen har bidragit till kunskapsspridning kring food planning både internt och externt, och kommunikation kring workshopen har synliggjort SLU och SLU:s kompetens i sociala medier (Linkedin, Facebook), i nyhetsbrev och på interna nyhetssidor.

Under 2023 planerar gruppen som ansvarade för workshopen att vidareutveckla nätverken kring food planning genom att arrangera en större workshop tillsammans med intressenter. SLU Future Food jobbar också vidare med en del av de nya kontakter som skapades under UHS till exempel med att utveckla vår metodik för att planera och genomföra workshoppar.

Fredrik Fernqvist, institutionen för människa och samhälle, SLU, m.fl. på scenen under Uppsala Health Summit 2022. (Foto: Mikael Wallerstedt)

Forskning paketerad till beslutsfattare

SLU:s NJ-fakultets strategi säger att SLU ska verka för ökad kunskapsspridning genom forskningsinformation och att man ska arbeta för att vetenskapligt baserad kunskap och beslutsunderlag från SLU ska efterfrågas i högre utsträckning. Att arbeta med science for policy är också ett av SLU Future Foods huvuduppdrag. Med hjälp av omvärldsbevakning, breda nätverk och upparbetade kontakter arbetar SLU Future Food kontinuerligt med att förmedla forskningsbaserad kunskap från SLU till beslutsfattare. Detta sker både proaktivt för att initiera dialoger och samarbeten

kring aktuella skeenden men också vid tillfällen när specifik kunskap efterfrågas. Till vår hjälp att förmedla forskningen på ett sätt som fångar intresset hos våra beslutsfattare har vi både våra duktiga kommunikatörer och engagerade forskare och samarbetsparter.

SLU Future Food har i samarbete med KSLA-projektet Växtnoden lyft diskussionen om den så kallade gensaxen som ett verktyg för växtförädling då EU under 2022 påbörjat ett arbete med att se över lagstiftningen på området. Enligt EU-kommissionens färdplan ska ett färdigt förslag till en reformerad biosäkerhetslagstiftning ligga på bordet under första halvan av 2023. SLU Future Food ser denna process som ett tillfälle att bredda diskussionen om växtförädling för hållbara livsmedelssystem och att synliggöra kunskap från SLU i sammanhanget.

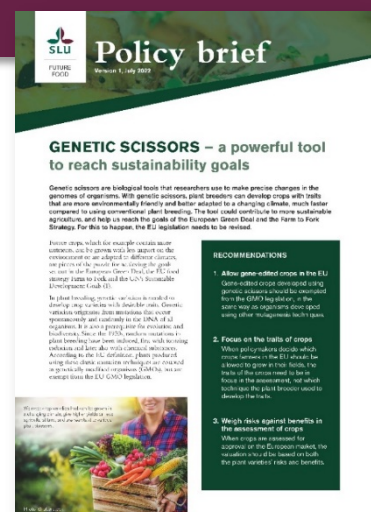
Den 25 januari arrangerade SLU Future Food och Växtnoden webinarier *Gensaxen – möjligheter och utmaningar inom vårt livsmedelssystem* med cirka 100 deltagare från SLU, myndigheter, fackpress, beslutsfattare och bransch- och intresseorganisationer. Frågor som diskuterades vid webinarier var vilka utmaningar som lantbruket står inför mot bakgrunden av hållbarhetsutmaningarna och vad gensaxen kan erbjuda för lösningar. I mars följdes webinarier upp med rundabords-samtalet *Det ekologiska lantbruket och "gensaxen" – vänner eller fiender?* som mer specifikt inriktades på relationen mellan ekologiskt lantbruk och nya genomiska tekniker, till exempel; vilka egenskaper behöver viktiga grödor i ekoodlingen för att målen ska kunna uppnå och, behöver samexistens med genredigerade grödor för konventionell odling bli ett problem? Deltagare vid mötet var dåvarande ordförande i Miljö- och jordbruksutskottet, Jordbruksverket, SLU Epok, Krav, LRF, och ett par lantbrukare med engagemang i frågan.

"Kul med en så här konstruktiv diskussion!" (Kommentar från en deltagare vid webinarier om gensaxen 25 januari 2022).

I juni deltog SLU Future Food, ett par forskare från SLU och Växtnoden vid en riksdagsfrukost för att diskutera gensaxen och den europeiska lagstiftningen. Inför riksdagsfrukosten hade [SLU Future Food och växtnoden utarbetat ett policy brief](#) som argumenterar för att Europas politiker bör verka för att gensaxen ska kunna komma till nytta för miljön, konsumenterna och lantbrukarna och bidra till att minska beroendet av importerade livsmedel och djurfoder i vår del av världen. [En engelsk översättning av policy briefet](#) tog Livsmedelsföretagen (Li) med sig till ett möte med EU-politiker i december.

Växtförädling med gensax

En gensax är ett biologiskt verktyg som forskare använder för att på ett precist sätt redigera organismers genom. I juli 2018 fastställde EU-domstolen att genomredigerade, det vill säga gensaxade, grödor ska omfattas av EU:s GMO-lagstiftning. Denna dom förhindrar kommersiell odling av genomredigerade grödor i EU. Men nu har EU-kommissionen studerat konsekvenserna av domen och har på uppdrag av EU:s ministerråd påbörjat en översyn av Europas biosäkerhetslagstiftning för att möjliggöra en utveckling och odling av grödor som förädlats med gensax-teknik. Dessutom undersöker EU-kommissionen möjligheten att koppla frågor om hållbarhet till tillståndsprocessen.

Livsmedelsberedskap och frågor om mer hållbara och mindre sårbara livsmedelssystem som klarar kort- och långsiktiga kriser har varit högt på agendan i flera år, och blev ännu mer aktuellt på grund av kriget i Ukraina och dess effekter på omvärlden. SLU Future Food har ett arbete på området bakom sig som sträcker sig från 2018. Detta har vi beskrivit mer i detalj i tidigare verksamhetsberättelser. Det är då roligt att se att andra tycker att vi gör ett relevant arbete på området. Till exempel så länkar MSB till SLU Future Foods temasida om livsmedelsberedskap på webben.

Sveriges lantbruksuniversitets (SLU) **temasida om livsmedelsberedskap** innehåller bland annat rapporten "Livsmedelsproduktion ur ett beredskapsperspektiv" med en översikt av sårbarheterna samt vilka lösningar som kan göra jordbruket mer motståndskraftigt.

Skärmdump från MSB:s webbplats [besökt 2023-02-13]

Den 30 maj besökte cirka 25 personer från riksdagens miljö- och jordbruksutskottet Länsstyrelsen i Uppsala för ett teoripass på temat livsmedelsförsörjning med dragningar från Länsstyrelsen, SLU och Livsmedelsverket. SLU Future Foods programchef Annsophie Wahlström blev inbjuden att hålla ett föredrag om den senaste tidens stora prisökningar på lantbrukets insatsvaror, konsekvenser för lantbrukarnas lönsamhet, lantbrukets hållbarhet och möjliga åtgärder. Som underlag hade hon Future Food Reports nr 17⁸ som skrivits av Sebastian Remvig och Per Hansson på SLU Kompetenscentrum företagsledning.

SLU:s Almedalsmedverkan 2022 koordinerades av SLU centralt men SLU Future Food deltog i planeringen och utformningen av innehållet i panelsamtalet: *Räcker maten? Räcker marken? Hur bygger vi en långsiktigt hållbar beredskap?* De som deltog var Helena Hansson, professor i jordbruksekonomi, Göran Ericsson, professor i viltekologi, försvarsdebattören Patrik Oksanen och SLU:s rektor Maria Knutson Wedel. Samtalet leddes av Lars Laestadius, hållbarhetsstrateg som tidigare verkat på bland annat World Resources Institute i Washington D.C. SLU Future Food bidrog också till att SLU:s program blev en del i Aktuell hållbarhets scenprogram vilket medförde en skjuts i synlighet.⁹

---

⁸ [Remvig, S. och Hansson, P. 2022. Prisökningar på lantbrukets insatsvaror – utmaningar och åtgärder. Future Food Reports 17.](#)

⁹ I Almedalen medverkade också SLU-forskaren Ingrid Strid som moderator för panelsamtalet *Behövs det mer politik för att minska matsvinnet?* där ett antal riksdagspolitiker, en lokalpolitiker och ett par näringslivsrepresentanter medverkade. Hon spred vid detta tillfälle SLU Future Foods policy brief [Matsvinn – hur kan Sverige minska det?](#)

Annsofie Wahlström pratar om ökade priser på insatsvaror för miljö- och jordbruksutskottet 30 maj 2022 (Foto: Kristina Yngwe).

Under hösten 2022 blev SLU kontaktade av två tjänstemän från Utrikesdepartementet (UD) som ville komma till SLU för ett kunskapshöjande informellt för att kunna utveckla ”det svenska narrativet kring hållbara livsmedelssystem” och få hjälp att komma i kontakt med relevanta experter. Anledningen till besöket var att UD mot bakgrund av livsmedelsfrågornas förnyade aktualitet i och med den pågående livsmedelskrisen som följd av Rysslands invasion av Ukraina ser ett behov av att ha en mer sammanhållen berättelse kring vilka lösningar Sverige ser framåt för att lösa den globala livsmedelskrisen och samtidigt säkerställa en hållbar utveckling och en tryggad livsmedelsförsörjning globalt. Olika avdelningar vid departementet har därför fått delvis nya samordningsuppgifter. Besökarna var:

- Charlotta Rodhe, enheten för klimat energi biodiversitet och nu också tryggad livsmedelsförsörjning, i en ny samordningsroll för tryggad livsmedelsförsörjning på UD.
- Viggo Barmen, enheten för global agenda.

Området hållbara livsmedelssystem var alltså relativt nytt för besökarna som utifrån en grundläggande nivå ville få en orientering i det senaste kunskapsläget. Ett besöksprogram sattes ihop av Annsofie Wahlström och verksamhetsledaren för SLU Global, Sara Gräslund. Besökarna fick först en introduktion till SLU och hållbara livsmedelssystem av SLU Future Food och SLU Global. Sedan följde besök hos:

- Helena Hansson, institutionen för ekonomi om livsmedelssystemens ekonomi
- Björn Vinnerås, institutionen för energi och teknik om hur livsmedelssystem kan bli mer cirkulära (introduktion och visning av metoder för urinseparering som näringsresurs för jordbruket och larvkompostering av organiskt avfall)
- Riccardo Bommarco, institutionen för ekologi om hållbara odlingssystem
- Lövsta forskningsstation för visning och samtal med Riccardo Bommarco om hållbara odlingssystem och Sigrid Agenäs, institutionen för husdjurens utfodring och vård om hållbar djurhållning och växtodling

”När alla intryck från vår dag hos er har marinerats och bearbetats kan jag bara säga WOW! Vilket fantastiskt program vi fick, vilka otroliga insikter och utsikter, och SÅ mycket spännande att ta vidare. Vi känner oss nu tack vare er betydligt bättre rustade för att hantera dessa mångförgrenade, spännande och viktiga frågor - eller ska man kanske säga grundande snarare än rustade? Ingen regering ännu, men vår dag hos er har verkligen gett oss ett kunskapslyft, som redan nu har betydelse och kommer att komma väl till pass när vi rör oss framåt.” (efter UD:s besök 28 september)

Andra frågor än livsmedelsberedskap och livsmedelsförsörjning har dock också rönt intresse. Den 16 december fick SLU besök av landsbygdsminister Peter Kullgren för presentationer kring ökad cirkularitet i livsmedelssektorn och om framtida livsmedelsproduktionssystem som ska klara klimatförändringar och gynna biologisk mångfald. SLU Future Food hjälpte till att utforma besöksprogrammet och förberedde också en folder med tryckt material. Själva foldern i sig innehöll korta introduktioner till forskningsområden och kontakter vid SLU som var relevanta för besöksprogrammet samt tips på policyrelevanta publikationer från Agrifood.

”Man blir bara lycklig när man får ett material som det ni på Future Food levererade till ministerns besök. Kombinationen av produkt producerad på kort varsel och med hög kvalitet är så imponerande! Tack är ett litet ord men det rymmer hela ledningens tacksamhet över det material vi kan lämna över till ministern idag.” (Från vicerektor för samverkan i samband med landsbygdsministerns besök vid SLU den 16 december 2022)

Det senaste året har präglats av kris och krig, stigande priser på insatsvaror och mat, och oro för den globala livsmedelsförsörjningen. Även innan dess sette torken 2018 och Corona-pandemin strålkastarljus på livsmedelssystemets sårbarhet. Vi står också inför stora utmaningar att ställa om livsmedelssystemet till ett resiliellt och fossiloberoende system, som uppfyller miljömålen och tryggar ett levande landskap för både människor och biologisk mångfald.

Men kanske är det rådande läget ett gyllene tillfälle att se över och ställa om både produktion och konsumtion?

Animalieproduktion idag och i framtiden

SustAnimal är en Formas finansierad centrum för forskning som ska öka kunskapen om vilken roll de fossiloberoende djuren kan ha i framtida livsmedelssystem, och vara vägledande i utvecklingen av en resiliert, hållbar och konkurrenskraftig livsmedelsproduktion i Sverige.

Djurens roll i livsmedelssystemet kan sägas vara att: tillgodosena växt och djurprotein som vi inte kan, eller inte vill, äta. Ungefär 8 % av Sveriges nya utönsat rått av jordbruksmark, hälften av detta används till odling av till som skidspår för djurhölder eller används till bete. Ca 15 % av jordbruksmarken utönsas av naturreservat. Bete på naturreservat har stor betydelse för landskapets ekologiska och för biologisk mångfald, och naturreservat utgör en viktig bevis för pollinering, som livsmedelsprodukt är beroende av.

Det är angeläget att öka den totala mängden insatser i odlingslandskapet, dels för att trygga pollineringen men också för att ge skidspår konkurrens. De tekniska betingningarna: tappar i effektivitet och nya tis inte fram, därför är det viktigt att jordbrukarna tas till rätta med utvärderande av tekniker.

Läs mer: www.sustanimal.se

Kontakt
Sigrid Agrenäs
Professor vid Institutionen för
Naturvårdens utvärdering och ämne,
Programchef för SustAnimal
sigrid.agrenas@slu.se

Kontakt
Björn Vinnå
Professor i Jordbruksvetenskap och
Fortsatt utvärdering av ekologiska och tekniska
bjorn.vinnas@slu.se

Kontakt
Cecilia Lalander
Forskare vid Institutionen för
Genetik och Hälsa
cecilia.lalander@slu.se

En viktig uppgift för politiken är att ta ansvar för avvägningen mellan dagens relativt problemfria födoomsättningssituation och en ökad framtidens betydelse av problematisk födoomsättningssituation. Livsmedelssystemet behöver bli robust nog att tillåta påverkan, men samtidigt från nog för att kunna utvecklas.

SLU har bred och djup kompetens inom de gröna näringsna och arbetar med frågor som rör bete, livsmedelssystem och angelägenheten om sårbarhet, resiliens, födoomsättning, livsmedelsvetenskap, klimatregulering och cirkulära lösningar. Med vår specifika kunskap om betydande och hållbara utmaningar av naturreservat kan vi i samverkan med andra studier och ciror på den områden som behövs för att uppnå de globala hållbarhetsmålen.

Tekniska innovationer kopplat till fossilfri gödsel och cirkulära system

I maten som transporteras till staden från lant brukar finns det växtämnen som korn och potatis. Fodstäm av dessa växtämnen som uppstår då maten slödas kompenseras med gödning av återmarken, ofta med importerad fossil kompost. Samtidigt lägs mycket energi och kemikalier på rening av avfall och avlopp för att förändra att dessa ämnen återvinnas miljö efter att maten konsumeras.

Kretsloppskollegiet vid SLU utvärderar och utvecklar olika tekniker som möjliggör att kretsloppen för dessa födoämnen och att matproduktionen och avfall/avloppshantering blir cirkulär. Med cirkulära lösningar, där avfalls- och avloppshantering, avfall och livsmedelsproduktion, minskar miljöpåverkan samtidigt som resiliens i den svenska livsmedelsförsörjningen ökar.

Läs mer: The mine revolution: how recycling pits could help to save the world. Nature News Feature, 9 Feb 2022.

Slutligen fick vi lite spridning av rapporter om klimatanpassning, ett område SLU Future Food arbetat mycket med sedan starten 2017. SLU Future Food blev också inbjudna av MSB att prata om rapporten *Klimatanpassning av svensk animalieproduktion – säkrare tillgång på livsmedel* (Future Food Reports nr 15/2021) på webinarieret *Spela Domino med klimatet?* i november. Presentationen hölls av en av medförfattarna på SVA då SLU Future Food själva hade förhinder att delta. I maj hade SMHI ett webinarium där de presenterade sammanfattningar av bl.a. Första rapporten från Nationella expertrådet för klimatanpassning, 2022. Där lyftes SLU Future Foods rapporter *Jordbrukets klimatanpassning* (Future Food Reports nr 9/2019) och än en gång rapporten om klimatanpassning av svensk animalieproduktion (Future Food Reports nr 15/2021).

Andra röster av uppskattning från 2022

"Fantastic webinar thanks for the invite!" (Från deltagare vid SLF-programmets webinarium 'How can we increase the lifespan of dairy cows?' 2 februari 2022)

"Hej Annsophie och Pernilla, jag vill tacka er för det möte där vi talade om uppsatsämnen i december i fjol. Utan era insikter hade jag missat viktiga perspektiv". (Student i SLU:s masterprogram Sustainable Food Systems)

"Hej Karin, Toppen, tack så mycket. Inlägget publicerades vid kl. 09:00. Nu hopas vi på mycket delningar och gillamarkeringar". (Kommunikationsavdelningen om SLU:s lucka nummer 8 i julkalendern som byggde på Future Food Reports 21 om Corona-julen 2020)

"Jag hoppas att ni vill fortsätta med mjölkveckan digitalt Det är så himla bra att vi kan lyssna in oavsett vart vi är. Många flera av rådgivarna är inne och lyssnar – vi skulle aldrig kunna delta med samma antal om det är fysisk. (från Växas VD efter Mjölkeveckan 2022)"

"It was a great webinar - many thanks for the perfect organization!!!!" (Dagmar Haase, talare vid webinarium i Framtidslabbet 9 nov 2022)

"Hej Pernilla, tusen tack för att du har följt upp på detta... Självklart har arbetet med projektet finansierat av Future Food burit frukt, till exempel..." (En forskare som fått projektstöd av SLU Future Food)

"Hej! Är det ok att jag ger länken till mina studenter i Food and landscape-programmet". (Programstudierektor för masterprogrammet Food and Landscape)

"Andra som gör bra saker på temat livsmedel är SLU Future Food med podden Feeding Your Mind..." (del av en kommentar på LinkedIn av affärskoordinatören på projektet MatLust)

"Check out the most recent post on our blog (in Swedish), 'Att skriva en konkurrenskraftig ansökan för Formas kommunikationsutlysning' which recounts how SLU Future Food went about with its successful application for a Formas grant for communication". (Från SLU Grants Office blogg).

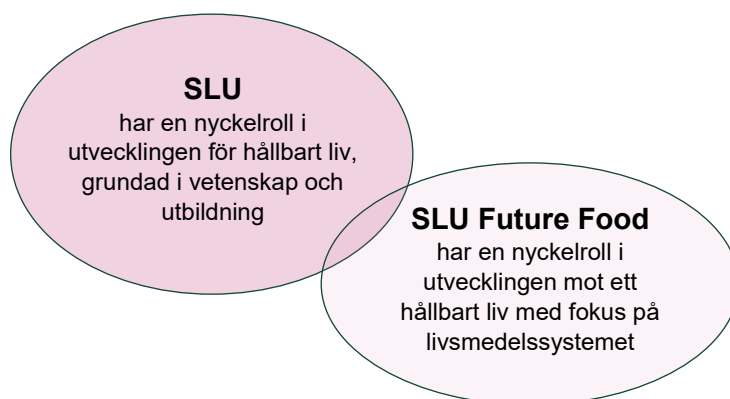
"Vi har fått projektpengar för vårt projekt och skulle gärna besöka er igen eftersom vi var så imponerade sist och även att framtidens mat är så aktuellt nu med skenande matpriser och inflation samtidigt som vi inte producerar tillräckligt i vårt land". (Studiebesök/äterbesök av Kök- och restaurangskolan i Borgholm vid SLU Alnarp. Kontakt förmedlad av SLU Future Food).

"Stort Tack för det fantastiskt intressanta seminariet "Vad räcker marken till?!" Som miljövetarstudent på Södertörn, i full gång med kandidatuppsatsen som cirkulerar kring lokal matförsörjning, undrar jag om jag får ert godkännande att använda en del av informationen som framkom under presentationerna och diskussionerna?" (student vid Södertörns Högskola, institutionen för natur och miljö)

"Tack för det bästa inför valet-poddavsnittet hittills som ni gav ut i fredags!...Återigen tack för ett superavsnitt av en allmänt bra podd". (Lyssnare från KTH)

Sammanfattning av verksamheten 2022

VISION

Mål

SLU Future Food verkar inom livsmedelssystemet med målen att under 2021-2024:

1	SLU:s kompetens och metodik för mång- och tvärvetenskapliga arbetssätt utvecklas för att bättre adressera komplexa utmaningar
2	SLU:s verksamhet uppfattas som samhällsrelevant och genererar vetenskapligt underbyggda beslutsunderlag till olika samhällsaktörer
3	SLU attraherar mer forskningsmedel både nationellt och internationellt
4	Bidra till att SLU:s studenter och forskarstuderande tränas i mångvetenskap, syntes- och systemtänkande så att de är redo att hantera komplexa problem och bidra till att skapa hållbara livsmedelssystem i framtiden.

Organisation

Staben (Tabell 1) utför det operativa arbetet under ledning av programchefen. Staben planerar, organiserar och följer upp sitt arbete med hjälp av interna workshoppar och planeringsdagar vid ett flertal tillfällen per termin. Utifrån ett kostnadsperspektiv får enskilda aktiviteter beslutas av programchefen men om det rör sig om större satsningar rådfrågas styrgruppen eller styrgruppens verkställande utskott. Gäster bjuds ofta in att delta vid morgonmötena för att diskutera specifika frågor. Måndagsmorgnar viks specifikt till omvärldsbevakning och på torsdagar, en gång i månaden per projekt, hålls möten med de koordinatörer som leder SLU Future Foods större satsningar och projekt.

Styrgruppen (Tabell 1) har som uppgift att besluta om plattformens övergripande inriktning och att tillstyrka verksamhetsplan och budget. Programchefen deltar i styrgruppsmötena som hålls två gånger per termin. Vid dessa möten följer man upp pågående arbete utifrån en statusrapport från programchefen. Statusrapporten innehåller: vad som har hänt, tidsplaner, budgetuppföljning, åtgärdslista, uppföljning av beslut, övriga frågor samt risker och möjligheter.

Tabell 1. Bemanning och roller för SLU Future Foods stab, styrgrupp och verkställande utskott (VU) under 2022

Bemanning	Roll	Omfattning och övrig info
Programstab		
<i>Annsophie Wahlström</i>	Programchef	100 %
<i>Pernilla Johnsson</i>	Programsekreterare	100 %
<i>Karin Jonsell</i>	Programkommunikatör	100 %
<i>Anna-Maria Wremp</i>	Programkommunikatör	60 %
Stabens extraresurser		
<i>Fredrik Fernqvist</i>	Universitetsadjunkt i företagsekonomi	20 %
<i>Ylva Carlqvist Warnborg</i>	Vetenskapsjournalist. Producenter plattformens podd Feeding Your Mind	25 %
<i>Richard Tellström</i>	Etnolog. Docent i måltidskultur	15 %
Styrgrupp		
<i>Torleif Härd, dekan, NJ-fak</i>	Ordförande	
<i>Renée Båge, professor, VH-fak</i>	Ledamot	
<i>Göran Bergkvist, professor, NJ-fak</i>	Ledamot	
<i>Håkan Schroeder, forskningsledare, LTV-fak</i>	Ledamot	
<i>Villis Brukas, professor, S-fak</i>	Ledamot	

SLU Future Foods **referensgrupp** (Tabell 2) ger arbetet inom SLU Future Food en bred förankring med aktörer som har stor kunskap om, eller stort inflytande inom (det hållbara) livsmedelssystemet, främst ur en nationell synvinkel. Referensgruppen bidrar till att SLU Future Food uppnår sina mål genom att ge ett omvärldsperspektiv och deltar aktivt i utvecklingen av plattformens verksamhet. Plattformen träffar referensgruppen två gånger per år. Under rapporteringsperioden har två möten hållits, 8-9 mars och 18-19 oktober.

Tabell 2. SLU Future Foods referensgrupp 2022

Namn	Organisation
Amanda Björksell	LSU (Sveriges ungdomsorganisationer)
Viveca Norén	MSB
Gun Rudquist	Östersjöcentrum (Stockholms universitet)
Hanna Dufva	Livsmedelsverket
Harald Svensson	Konsult
Lena Niemi Hjulfors	Jordbruksverket
Lotta Törner	Livsmedelsakademin
Richard Tellström	Etnolog och måltidsexpert
Thomas Bertilsson	Upplandsstiftelsen
Wictoria Bondesson	LRF
Åsa Domeij	Axfood

Associerade projekt

SLU Future Foods involvering i projekt som adresserar komplexa hållbarhetsutmaningar för livsmedelssystemet

Projekt	Syfte	SLU Future Foods roll	Finansiering	Samarbete
Table¹⁰	Tvärdisciplinära diskussioner om hur livsmedelssystemet kan bli hållbart. Stärka utbildningar.	Samarbetspartner	Strategiska medel från SLU:s rektor 2020-2022	SLU, Oxfords universitet, Wageningen UR
Hållbar produktion och konsumtion av mjölk	Tvårvetenskaplig forskning om hållbar produktion och konsumtion av mjölk	Koordinerar projektkonsortiet	Medel från SLU:s rektor 2019-2022	
Framtiden för kött – storytelling och dialoger för bättre beslutsunderlag	Minska polariseringen i debatten om framtidens köttproduktion och -konsumtion och bygga broar mellan vetenskap och samhälle för bättre beslutsfattande	Koordinerar	Formas 2021-2023	SLU, Oxfords universitet, Wageningen UR
Framtidslabbet	Stärka förmågan hos SLU:s forskare att adressera framtidsfrågor	Samarbetspartner	SLU Future Food och SLU Urban Futures	SLU Future Food och SLU Urban Futures
Food & Cities¹¹	Stimulera tvärvetenskapliga samarbeten i kopplingen mellan hållbara livsmedelssystem och hållbara städer	Samarbetspartner	SLU Future Food och SLU Urban Futures	SLU Future Food och SLU Urban Futures
Mistra Food Futures	Tvårvetenskaplig forskning om transformation mot hållbara livsmedelssystem	Koordinering och kommunikationsstöd	Mistra	SLU, Stockholm Resilience Centre, Rise
Sustainimal	Forskning och samverkan för ökad kunskapen om de livsmedelsproducerande djurens roll i omställningen mot hållbara livsmedelssystem i Sverige	Kommunikationsstöd	Formas	SLU, Rise, Vreta Kluster m.fl.
Hållbara livsmedelssystem och konsumenters matval	Analys och synteser av kunskapssammanställningar publicerade 2015-2020 relaterade till konsumentbeteende, matval och hållbarhet	Annsophie Wahlström med i projektets referensgrupp	Formas	SLU, andra lärosäten, myndigheter och andra intressenter

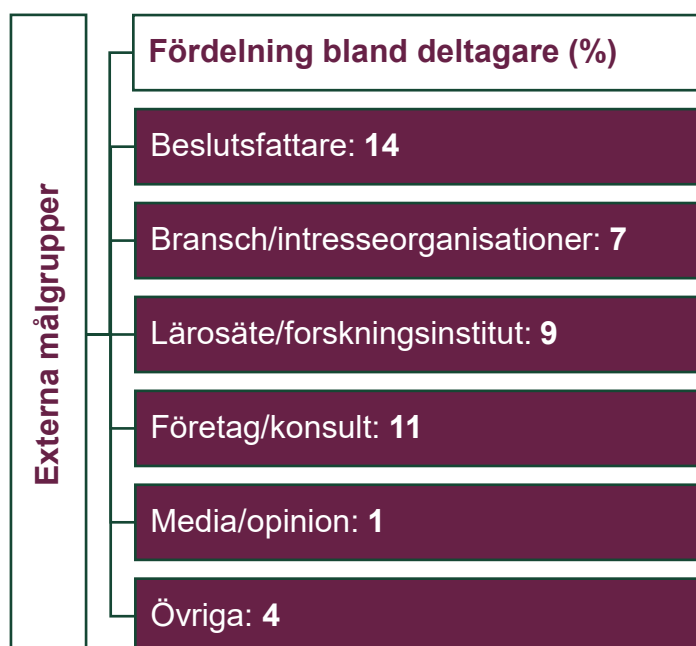
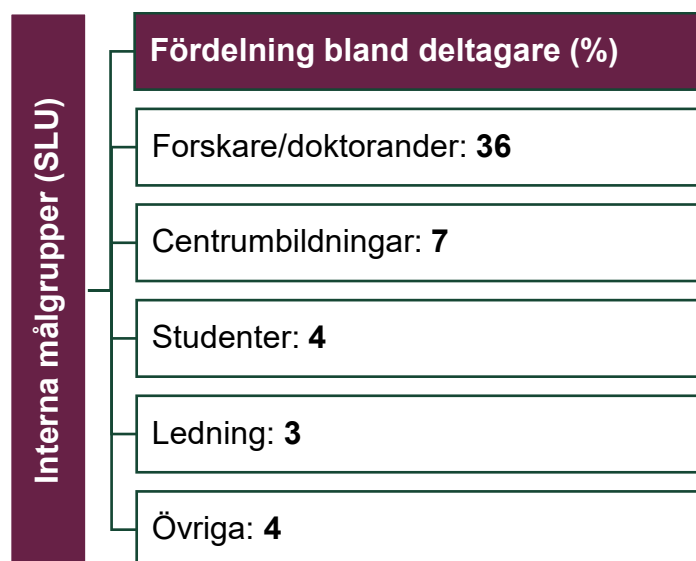
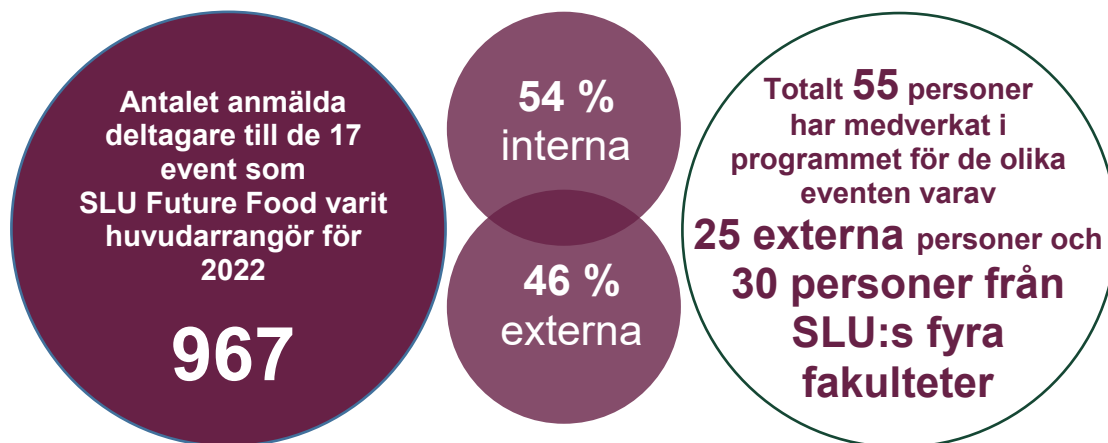
¹⁰ Se årsrapport 2022 för Table i Bilaga 2

¹¹ Se årsrapport 2022 för Food & Cities i Bilaga 3

Aktiviteter

Event som SLU Future Foods stab varit ansvarig **huvudarrangör** för under 2022 och huvudsakligt projektmål som de faller under

2022	Event	Typ	Projektmål	Samarbete
Januari	Gensaxen – möjligheter och utmaningar inom vårt livsmedelssystem	Webbinarium	Samhällsrelevans	Växtnoden
Februari	Circular bioeconomy – a workshop	Workshop	Tvärvetenskap	
Mars	Det ekologiska lantbruket och "gensaxen" – vänner eller fiender?	Rundabordssamtal	Samhällsrelevans	Växtnoden
April	Vad räcker marken till?	Webbinarium	Samhällsrelevans	ÄtUPPSala Län
Maj	IDA: Den nya tvärvetenskapliga akademien vid SLU och varför den är en möjlighet för komplexa utmaningar	Lunchwebbinarium	Tvärvetenskap	
	IDA: Inspiration for joining the Interdisciplinary Academy at SLU	Webbinarium	Tvärvetenskap	
Juni	IDA: The Interdisciplinary Academy at SLU – information and Q&A session	Lunchwebbinarium	Tvärvetenskap	
Augusti	IDA: The Interdisciplinary Academy at SLU – information and Q&A session	Lunchwebbinarium	Tvärvetenskap	
	Climate Conversation: SLU+50 – A healthy planet for all	Webbinarium	Tvärvetenskap	SLU Global och SLUs fyra framtidsplattformar
September	Future Lab 2.0: Visualising the future - with Garry Peterson (Stockholm Resilience Centre) and Susanna Barrineau (SLU)	Lunchwebbinarium	Tvärvetenskap	SLU Urban Futures
Oktober	IDA: Reflections on Interdisciplinary research with examples from food research	Lunchwebbinarium	Tvärvetenskap	
	Hur stimulerar man innovation av livsmedelssystemet?	Workshop	Tvärvetenskap	
	Food planning for sustainable consumption and healthier living (Uppsala Health Summit)	Workshop	Samhällsrelevans	Inst f människa och samhälle, Food & Cities, gästprofessor Håkan Jönsson
	A global health perspective on the future of meat (Uppsala Health Summit)	Workshop	Samhällsrelevans	Projektet Framtiden för kött
November	Future Lab 2.0: Dagmar Haase and Futurewalks/LU	Lunchwebbinarium	Tvärvetenskap	SLU Urban Futures
	Matsvinnet på våra åkrar – en möjlighet?	Webbsändning	Samhällsrelevans	
	Mellan hopp och osäkerhet – kommunikation för cirkulär ekonomi	Webbinarium	Samhällsrelevans	Projektet Kommunikation mellan hopp och mångtydighet

Event som SLU Future Foods stab varit **medarrangör** för under 2022 och huvudsakligt projektmål som de faller under

2022	Event	Typ	Projektmål	Huvudarrangör
Februari	How can we increase the lifespan of dairy cows?	Webbinarium	Samhällsrelevans	Projektet Hållbar produktion och konsumtion av mjölk
Mars	Climate Conversation: Impacts, adaptation and vulnerability in a changing climate	Webbinarium	Tvårvetenskap	SLU Global och SLU Urban Futures
	Food Science Sweden Conference 2033: Data Driven Food Research & Innovation	Konferens (digital)	Samhällsrelevans	Food Science Sweden
	Future Lab 2.0: Futuring - concepts, practices, pedagogies	Lunchwebbinarium	Tvårvetenskap	SLU Urban Futures
April	Rethinking urban living labs	Webbinarium	Tvårvetenskap	Table och Food & Cities
Maj	Climate Conversation: Mitigation - challenges, opportunities and ways forward	Webbinarium	Samhällsrelevans	SLU One Health och SLU Urban Futures
	Future Lab 2.0: Visualising the future – adapting to a changing climate	Lunchwebbinarium	Tvårvetenskap	SLU Urban Futures
Juni	Gensaxen – vän eller fiende	Riksdagsfrukost	Samhällsrelevans	Riksdagen
Juli	Almedalen: Räcker maten? Räcker marken? Hur bygger vi en långsiktigt hållbar beredskap?	Seminarium med livesändning	Samhällsrelevans	SLU centralt
September	2022-09-20 – 22 Researcher residency at Ekenäs	Workshop	Tvårvetenskap	SLU One Health, och de andra framtidsplattformarna
Oktober	Mjölkevekan 2022 den 17-21 okt	Konferens, live och digitalt	Samhällsrelevans	Projektet Hållbar produktion och konsumtion av mjölk

Event som SLU Future Foods stab blivit **inbjudna att delta vid** under 2022 och huvudsakligt projektmål som de faller under

2022	Event	Typ	Form av medverkan*	Projektmål
Mars	Hur mår fisk- och skaldjur? (SLU Akvatiska resurser)	Webbinarium	Moderator (AW)	Samhällsrelevans
April	Västra Götalands livsmedelsstrategi	Seminarium	Talare (AW)	Samhällsrelevans
	Mistra Blue Pathways	Workshop	Delta (AW)	Samhällsrelevans
Maj	Miljö- och jordbruksutskottets vårutflykt - Livsmedelsberedskap	Möte	Talare (AW)	Samhällsrelevans
Juni	Gourmand & Hallbar Awards och Umeå Food Symposium	Konferens	Talare (PJ)	Samhällsrelevans
Oktober	Åtgärdsprogram inom miljömål (Länsstyrelsen i Uppsala län)	Workshop	Talare (AW)	Samhällsrelevans
	Bästa maten! Handla nu för en hållbar framtid (Uppsala Health Summit)	Hybridseminarium	Moderator (AW)	Samhällsrelevans
	Innovation av livsmedelssystemet behövs det? (Green Innovation Park)	Seminarium	Talare (AW)	Samhällsrelevans
	Salongsmiddag om Food Tech (Karl-Adam Bonniers Stiftelse)	Middag och nätverkande	Delta (AW)	Samhällsrelevans
November	Politikens roll för livsmedelsförsörjningen (LRF)	Webbinarium	Future Food Report nr 19 till grund för webinariet	Samhällsrelevans
	Axfood	Mingel och nätverkande	Delta (AW)	Samhällsrelevans
	Prisökningar på lantbrukets insatsvaror - utmaningar och åtgärder (LRF)	Webbinarium	Future Food Report nr 17 till grund för webinariet	Samhällsrelevans

*AW= Annsofie Wahlström, PJ= Pernilla Johnsson

Under 2022 har SLU Future Food producerat

11 nyhetsbrev

5 poddavsnitt

3 policy brief

5 rapporter

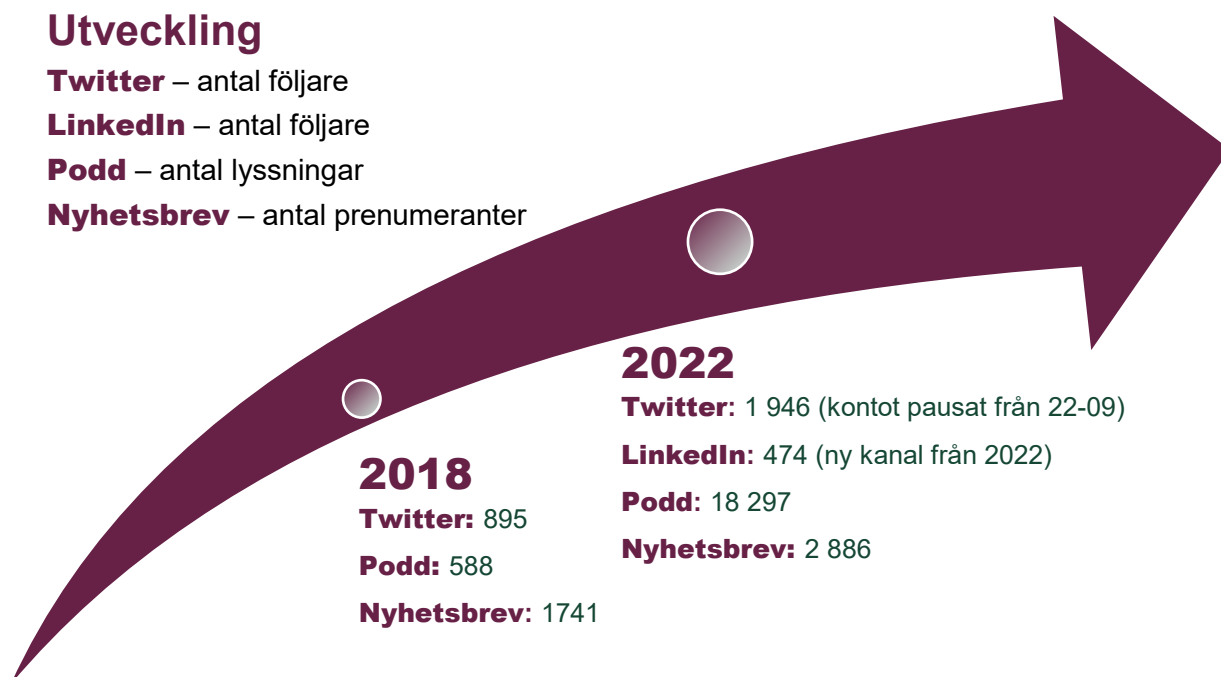
Utveckling

Twitter – antal följare

LinkedIn – antal följare

Podd – antal lyssningar

Nyhetsbrev – antal prenumeranter

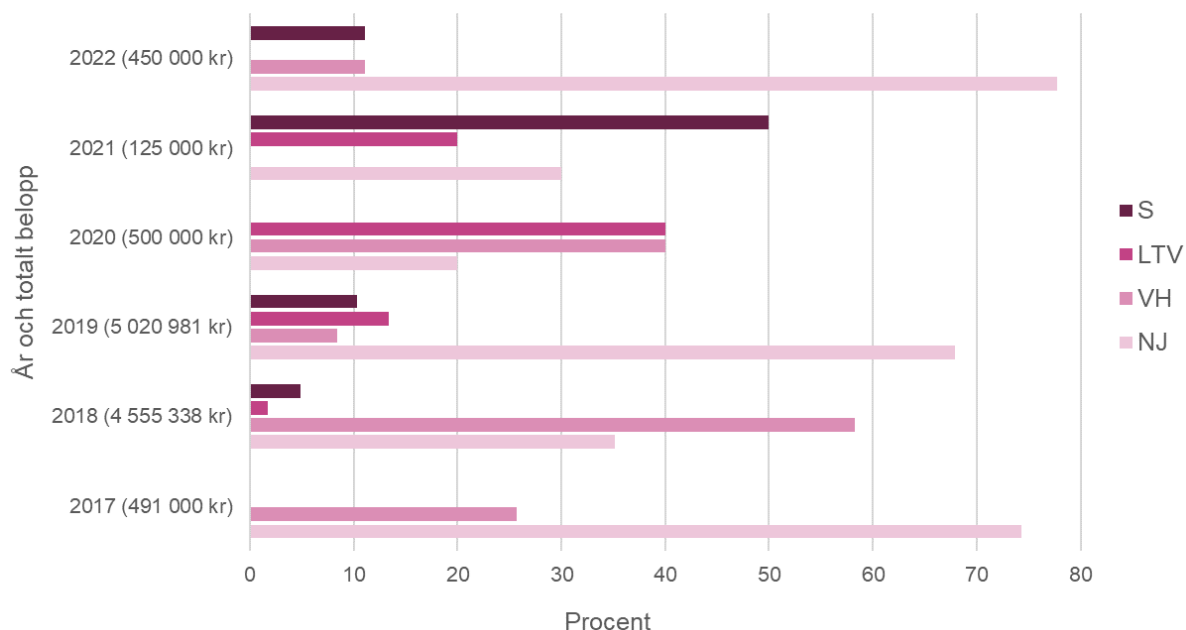
SLU Future Food har **omvärldsbevakning** en gång i veckan, vanligen **måndagsmorgnar**, för att gå igenom **nyhetsartiklar** samt **pressmeddelanden från riksdag och regering** med mera som passerat under den senaste veckan. Som mest deltar **12 personer** från **tre av SLU:s fakulteter** vid dessa **digitala möten** som också bidrar till **gemensamt lärande** och **idéer för aktiviteter och samarbeten**

Medel som beviljats av SLU Future Food i interna utlysningar

Diagrammet visar hur mycket medel SLU Future Food beviljat i interna utlysningar för tvärvetenskapliga samarbeten eller forskningsansökningar och hur medlen fördelats procentuellt per fakultetstillhörighet för den huvudsökande.

Fördelning av beviljade bidrag per fakultet 2017-2022

Antal beviljade såddmedel/projektbidrag per år

2017	2018	2019	2020	2021	2022
3	24	25	8	5	10

Ekonomi

Den ekonomiska uppföljningen är kopplad till plattformens verksamhetsmål så att det lättare ska gå att följa upp att arbetet leder till att nå uppställda mål.

SLU Future Foods verksamhet startade den 1 augusti 2017, vilket var sju månader efter att SLU:s framtidsplattformar formellt lanserades. Det har inneburit att plattformen fick med sig ett överskott på mer än 4,5 miljoner kronor från start. Detta tillsammans med att de första månaderna användes för att sätta upp verksamhetsmål och budget och att starta verksamheten, resulterade i stora överskott vid utgången av 2018 och 2019. Corona-pandemin 2020 och 2021 innebar förändringar i form av omdisponerade och minskade kostnader, vilket också medförde högre utfall vid årsskiftena än vad som hade beräknats vid budgetläggningen.

I tabell 3 redovisas budget samt utfall för 2022. Tillgängliga medel för 2022 bestod av beslutat årligt anslag för SLU Future Food (8 000 tkr), rektorsmedel för koordinering av SLF projektkonsortium, rektorsmedel för drift av Table samt överskott från 2021.

Under *utbildning* var det planerat för en doktorandkurs, men efter årsskiftet blev det klart att Interdisciplinary Academy (IDA) skulle startas, varför budgeten omfördelades. Minskade *lönekostnader* förklaras av att Karin Jonsell var utlånad motsvarande 20 procent under året för att stötta SLU:s medverkan i Elmia. Anna Maria Wremp har också varit utlånad till Mistra Food Futures samt att hon arbetat med kommunikationsstöd för institutionen för stad och land. *Driftskostnaderna* ökade jämfört med budget framför allt på grund av ökade kostnader för servicepaket för Ulls hus. Minskade kostnader för posten *Tvärvetenskap* förklaras till största delen av minskade kostnader för projektet Table då projektledaren dels har behövt arbeta med Formas-projektet ”Framtiden för kött” som blev beviljat strax efter årsskiftet 2022. Dels för att han har varit föräldraledig under delar av 2022. Båda dessa faktorer har förutom minskade lönekostnader för koordinatören i Table, inneburit mindre tid att engagera andra personer i projektet, som därmed kostat mindre. Gällande posten *Stöd till forskning* så ökade kostnaderna för 2022 främst på grund av att avslutet för projektet *Mind the Gap: Växtskydd* (866 tkr) fick skjutas upp till 2022 på grund av de stora effekter som pandemin har haft på arbetet i projektet.

Den faktiska utgående balansen vid 2022 års slut på 2,8 miljoner kronor innefattar sparat kapital för två projekt som finansieras med rektorsmedel (*Table* samt *Hållbar produktion och konsumtion av mjölk*), reserverade medel för SLU Future Foods stöd till IDA i omgång 1 samt cirka 500 000 kronor (verkligt utfall 470 000 kronor) som vi fått tillåtelse av plattformens styrgrupp att behålla för att medfinansiera det avslutande året för projektkonsortiet *Hållbar produktion och konsumtion av mjölk* som koordineras av SLU genom SLU Future Food.

Tabell 3. SLU Future Foods projektkonton med budget och utfall för 2022

Projektkonto	Budget 2022	Utfall 2022
Lönekostnader	4 689 748	4 164 051
Verksamhetsutveckling	230 000	139 483
Driftskostnader	270 000	299 060
Mål		
1 Tvärvetenskap	3 164 325	2 164 172
2 Samhällsrelevans	1 573 327	1 206 137
3 Stöd till forskning	2 106 600	2 777 002
4 Utbildning	720 000	300 000
KOSTNADER TOTALT 2022, kr	12 804 000	11 049 905
TILLGÄNGLIGA MEDEL 2022, kr	13 304 000	13 809 398
BALANS efter bokslut för 2022, kr	500 000	2 759 493